

XII.

En Menighed berøves sin Ret til at vælge Præst.

Ved *H. F. Rørdam.*

Den Ret, som i Kirkeordinansen var tillagt Menighederne til at vælge Præst, og som med nogle Indskrænkninger bestod til 1665, var i Almindelighed højt skattet,

og der er bevaret ikke faa Exempler paa, at Sognemændene kjæmpede til det yderste for at faa den Mand, som de havde kastet deres Øje paa, selv om han ingenlunde var den værdigste Ansøger. Det maatte derfor være et haardt Slag, naar Kongen berøvede en Menighed Valgretten. Noget saadant skete jevnlig, naar de valgherrettiges Uenighed gjorde Øvrighedens Indskriden fornøden. Men sligt plejede dog ikke at have Følger for Fremtiden. Kun et eneste Exempel have vi fundet paa, at en Menighed paa Grund af sin »Haardnakkethed« for stedse berøvedes Valgretten. Det var i Grimstrup og Aarre i Skadst Herred i Ribe Stift 1564, som følgende Kongebreve vise¹⁾. Dog er det vistnok rime- ligt, at Menigheden ogsaa her senere har gjort Brug af Valgretten, idet det strenge Kongebrev i Tidens Løb er blevet skrevet i Glemmebogen.

1.

Her Eskild Clemedsen fick Breff paa Grimstrup och

Orre sogne att were ther sogneprest, saa liudendis:

Wij Frederich then Anden etc. Helse etther wore wnder-
saate, mienige sognemendh wdj Grimstrup och Orre sogne,
mett Gud och wor naade. Wiider, at wij ere komenn wdj
forfaringh, huorledis att ther Etthers sogneprest er død och
affgangitt, haffue I wtuold hans søn till enn siellsørgere, Och
ther same person er kommedt for Superintendenten, och hand
for nogen merckeligh Aarsag skyldh icke haffuer kient hanom
beqvem ther att were sogneprest, Och ther fore tillskickett
en andenn till etther wdi hanns steedh, haffuer I then icke
aldenist foruist och forskott, menn endeligen emod Super-
intendentens wilge thenn første wilde beholde. Siiden haffue
i kaldett ennd en person, saa the nu ere tre, som om
same sogne kiffuer. Thaa for sadan leiglighed och paa thett
slig wskickelighed icke andenstedz skall begyndes eller haffue
Fremgangh, och I Etthers hordnackedhed mue wndgielle, Ere
wij for orsagett ther mett att haffve ett Indseende, och wille,

¹⁾ Jvfr. O. Nielsen, Hist. Efterretninger om Skadst Herred, S. 88.

attj effter thenne dag icke skulle haffue macht nogen sogneprest att kalde, epther som brugeligt er wdj andre sogne effter Kirckens Ordinantzis lydelse, Men huileken person wore Lensmend och Superintendent ther i sticktet Ether tillskickendes worder, then skulle I annamme, och for en sogneprest beholde. Och skicke wij nu till etther thenne Breffuiser, Her Eskildh Clemedsenn, som skall were sogneprest i for^{ne} sogne, bedendis etther och befale, atj hanom anammer for en sogneprest, Och till gode Rede giffuer och fornøyer hanom hues tiende og anden presterente, I plichtig ere, saa framt atj icke wille straffis som wliudige wndersote. Hannd skall egien giøre etther slig tieniste inden kiercken och wden, som en sogneprest syn sognefolck plichtige er. Thi lader thett ingenlunde. Datum Frederichsborg then xviii Februarij Aar etc. Mdlxiiij.

Registre over alle Lande Nr. 8, Fol. 61—2.

2.

Her Niels Lange fick breff om Grimstrup oc Aare sogene, som her effther følger:

Wor synnderlige gunst tiilforn. Wiider, att effther som etther well witterliggt er, att mangefoldige klage och trette for oss weredt haffuer om thee tuende sogene ther wdj Riiperstigt, Grimstrup oc Aare, oc wij for thenn skyldt ere fororsagedt at giøre en forandring ther paa, huilekedt y ydermere haffue forfarett aff wortt obne breff, wij haffue ladett wdgaae, saa oc aff wor scriffuelse tiill etther, samme sogene anrørendis, oc efftherdij wij forskreffne ordening oc skick wille haffue euig vedt magtt holldett, oc then icke wille forandre, bede wij etther oc wille, att ther som y befinde thenne breffuiser Her Niels Polsen¹⁾ duelig oc got att were for en seelesorger oc sogene prest oc skickelig wdj lerdøm oc leffnett, attj tha forschaffer hanom ith eller thuø thee første sogene, som ledige bliffuer ther wdj stighet, som hand handt were behiollpen mett oc haffue syn wnderholding aff. Wij skicke etther oc her indelugtt hans supplicatz, huor aff y ydermere

¹⁾ Den af Biskoppen •tilskikkede• Præst (se ovf.).

hans klage for oss haffuer att forfarre. Datum Frederigs-
borg then xxxj Martij 1564.

Tegnelser over alle Lande VII, 672.
